

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗВІТ ВИКЛАДАЧА
НАЦІОНАЛЬНОГО ЮРИДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО ЗА 2021 РІК**

1. Баранкова Вікторія Валеріївна
2. Кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного процесу.
3. Законність та обґрунтованість нотаріальних актів - 1,5 друк. арк.
4. Законність та обґрунтованість нотаріальних актів – 3,0 друк. арк.
  - 4.1. Форми впровадження виконаних НДР: наукові статті, тези наукових доповідей та повідомлень
  - 4.2. Наукова новизна отриманих результатів.

Досліджено зміст вимоги законності, що ставиться до нотаріальних актів, з'ясовано специфічні прояви законності нотаріальних актів як актів правозастосування у сфері безспірної цивільної юрисдикції, а також наслідки недотримання вимог законності. Встановлено, що нотаріуси та інші особи, які уповноважені законом вчиняти нотаріальні дії, діють в межах нотаріальної процесуальної форми, дотримання вимог якої забезпечує постановлення законних та обґрунтованих нотаріальних актів. Зазначені вимоги висуваються до нотаріальних актів внаслідок правозастосовного характеру нотаріальної діяльності й мають розглядатися як конститутивна специфічна складова змісту принципу законності у нотаріальному процесі. Виходячи із розуміння змісту законності як загальноправового принципу, тим не менше, правила принципу законності у нотаріальному процесі сформульовано, враховуючи специфіку змісту та завдань нотаріальної діяльності, у двох взаємопов'язаних аспектах. По-перше, усі дії нотаріуса та інших посадових осіб мають підпорядковуватися відповідним законодавчим актам, позаяк будь-яке порушення правових норм, що визначають порядок вчинення нотаріальних дій, може потягти за собою недійсність і нотаріального акту, і самого посвідчуваного нотаріусом правочину. По-друге, в межах нотаріального процесу дотримуватися законів мають й інші суб'єкти – учасники нотаріальної справи. На нотаріуса ж покладено обов'язок контролювати законність дій всіх інших суб'єктів нотаріального процесу. У випадку порушення ними вимог законності до них застосовується особлива правова санкція – відмова у вчиненні певної нотаріальної дії.

Проявом правил принципу законності щодо діяльності нотаріальних органів є обов'язок постановлення законного нотаріального акту. Законність нотаріального, як і будь-якого іншого правозастосовного акту, пов'язується з дотриманням при його постановленні матеріальних і процесуальних норм.

Матеріально-правовий прояв принципу законності полягає у правилах, згідно яких нотаріус вчиняє нотаріальні дії, керуючись правовими нормами, що регулюють певні матеріальні правовідносини. Процесуально-правовий прояв принципу законності полягає у обов'язку нотаріуса дотримуватися порядку вчинення будь-якої нотаріальної дії, що точно врегульований законодавством. Чітке врегулювання законом порядку здійснення нотаріальної діяльності має виняткове значення: будь-який державний чи приватний нотаріус вчинюють нотаріальні дії за одними й тими самими правилами. Отже, дотримання вимог нотаріальних процесуальних норм поряд з нормами матеріальними – неодмінна умова постановлення законного нотаріального акту.

Досліджено зміст та правила принципу обґрунтованості нотаріальних актів, з'ясовано специфічні прояви обґрунтованості нотаріальних актів як актів правозастосування у сфері безспірної цивільної юрисдикції, а також наслідки недотримання правил обґрунтованості. Встановлено, що нотаріальні акти –

документи так само як і рішення суду фіксують результати правозастосування і до них як до юрисдикційних актів ставиться вимога обґрунтованості.

Доводиться, що обґрунтованим слід визнавати нотаріальний акт, постановлений з урахуванням встановлених в межах нотаріальної справи дійсних обставин, підтверджених відповідними, передбаченими нотаріальним законодавством, доказами. На підставі чинного нотаріального законодавства виокремлюються наступні основні правила принципу обґрунтованості нотаріальних актів. Нотаріальна дія може бути вчинена лише після подання усіх необхідних документів-доказів, що є обов'язком заінтересованих осіб. Надані документи-докази нотаріус оцінює з точки зору їх належності, допустимості, достатності і достовірності. Відсутність певного документу-доказу унеможливить як встановлення відповідного юридичного факту, так і постановлення самого нотаріального акту, що фіксував би результат вчинення нотаріальної дії. У випадках, коли справжність наданого документу-доказу викликає сумніви, нотаріус вправі затримати його і направити на експертизу. У разі, якщо у наданих документах-доказах містяться суперечливі дані, нотаріус має вжити заходів до з'ясування справжніх обставин. Зазначене відбиває специфіку змісту принципу обґрунтованості нотаріальних актів з огляду на відсутність у нотаріальному процесі, на відміну від судового, засад змагальності.

Сформульовано пропозиції щодо тенденцій унормування змісту вимог обґрунтованості нотаріальних актів та наслідків їх порушення.

Розглянуто як складовий елемент принципу обґрунтованості нотаріальних актів правила щодо витребування документів нотаріусом, з'ясовано підстави та умови вчинення даної дії. Встановлено, що реалізація зазначених повноважень нотаріуса досить часто набуває дискусійного тлумачення через недосконалість чинного нотаріального законодавства. Встановлюються підстави для реалізації повноважень нотаріуса щодо витребування документів та наголошується на необхідності диференціації порядку витребування залежно від суб'єктів, у яких така інформація витребується (заінтересовані особи, що є учасниками нотаріальної дії або особи, що не беруть участь у даній нотаріальній справі). Висновується, що неподання документів заінтересованими учасниками нотаріального процесу є невиконанням ними своїх процесуальних обов'язків і наслідком у такому разі може бути тільки відмова у вчиненні нотаріальної дії. Висвітлено зміст повноважень нотаріуса щодо витребування документів та визначено умови, за яких реалізація таких повноважень має розглядатися як обов'язок нотаріуса. Передусім, це обставини, за яких зазначені документи не перебувають у учасників нотаріальної дії і не можуть бути ними подані через наявність певних перешкод об'єктивного чи суб'єктивного характеру, але при цьому заінтересовані особи виявляють ініціативу або не заперечують проти таких дій нотаріуса. Різновидом правової ситуації, коли у нотаріуса виникає обов'язок щодо витребування відомостей, можна вважати й необхідність використання відомостей єдиних та державних реєстрів. Невиконання цього обов'язку свідчить про порушення нотаріусом вимог закону. Крім того, обов'язок витребувати документи – докази може виникнути у нотаріуса і у випадку, коли надані заінтересованими особами документи-докази містять суперечливі дані, що перешкоджає встановленню справжніх обставин нотаріальної справи. Сформульовано пропозиції щодо змін у нотаріальному законодавстві, враховуючи необхідність законодавчого визначення підстав, порядку та процесуального оформлення витребування документів нотаріусом, а також

унормування наслідків неподання документів і відповідальності за невиконання вимог нотаріуса.

5. Участь у розробці законопроектів та проектів інших нормативних актів.

5.1. -

5.2. Рецензування (підготовка експертних висновків) проектів законів та інших нормативно-правових актів:

Складено Висновок щодо доцільності прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту майнових прав окремих категорій осіб та відшкодування витрат на догляд за такими особами» (реєстраційний № 6083 від 23 вересня 2021 року) в частині внесення змін до Закону України «Про нотаріат» на запит Комітету з питань правової політики Верховної Ради України (Баранкова В.В.).

Складено Висновок щодо проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо спрощення доступу до професійної діяльності у галузі права» на запит народного депутата України Романа Грищук (Баранкова В.В., Шутенко О.В.).

5.3. -

5.4. -

6. Зв'язок з практикою:

6.1. -

6.2. -

6.3. -

6.4. -

6.5. -

7. -

8. Участь у конференціях, семінарах (вказати повну назву конференції, дату та місце проведення).

- Особливості розвитку законодавства України у контексті євро інтеграційних процесів: міжнародна науково-практична конференція, м. Харків, 4 – 5 червня 2021 р.,

- Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення: Міжнародна науково-практична конференція, м. Запоріжжя. 23-24 липня 2021 р.,

- Міжнародна науково-практична конференція «Experimental and theoretical research in modern science» (Експериментальні та теоретичні дослідження у сучасній науці), 26 -28 липня 2021 р., Кишинів, Молдова

- Стан та перспективи розвитку юридичної науки: Міжнародна науково-практична конференція, м.Дніпро, 3-4 вересня 2021 р.

- Круглий стіл, присвячений 105-й річниці від дня народження видатного вченого у галузі цивільного процесуального права, доктора юридичних наук, професора Семена Юлійовича Каца: м. Харків, 15 грудня 2020 р.,

9. Видавнича діяльність (монографії, статті, навчальні посібники, тези та ін.) дати перелік надрукованих у 2020 р. робіт, їх обсяг, кількість друкованих аркушів.

Статті:

1. Принцип обґрунтованості нотаріальних актів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція».* 2021. № 51, с. 88 - 91 – 0,6 друк.арк.

2. Законність нотаріальних актів. *Право і суспільство.* 2021. № 4. С. 28 - 34 - 0,6 друк.арк.

3. Витребовування відомостей і документів, необхідних для вчинення нотаріальної дії. *Юридичний науковий електронний журнал*, 2021, № 7, с. 50-54 - 0, 8 друк.арк.

Тези:

1. Вимоги обґрунтованості нотаріальних актів. Особливості розвитку законодавства України у контексті євро інтеграційних процесів: міжнародна науково-практична конференція, м. Харків, 4 – 5 червня 2021 р., - Харків, Східно-українська наукова юридична організація, 2021. – 172 с. - С. 41 – 44 – 0,2 друк.арк.

2. Принцип законності у нотаріальному процесі. Правове регулювання суспільних відносин: актуальні проблеми та вимоги сьогодення: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Запоріжжя: Запорізька міська громадська організація «Істина», 23-24 липня 2021 р., 104 с., с. 22 – 26 – 0,2 друк.арк.

3. Витребовування нотаріусом відомостей і документів: право чи обов'язок. Міжнародна науково-практична конференція «Experimental and theoretical research in modern science» (Експериментальні та теоретичні дослідження у сучасній науці), 26 - 28 липня 2021 р., Кишинів, Молдова – 0,2 друк.арк.

4. Установлення волевиявлення осіб у нотаріальному процесі. Стан та перспективи розвитку юридичної науки: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Дніпро, 3-4 вересня 2021 р. Дніпро: ГО «Правовий світ», 2021, 84 с. – с. 23 – 26 – 0,2 друк.арк.

5. Суб'єктний склад цивільних справ щодо відшкодування шкоди, заподіяної нотаріусом. Матеріали круглого столу, присвяченого 105-й річниці від дня народження видатного вченого у галузі цивільного процесуального права, доктора юридичних наук, професора Семена Юлійовича Каца: збірник тез за ред. проф. К.В.Гусарова, м. Харків, 15 грудня 2020 р., ТОВ «Оберіг», 2020 – 136 с. с. 41 – 45 – 0,2 друк.арк.

9.1. -

9.2. Вказати публікації, з зазначенням вихідних даних, у інших наукометричних базах даних.

1. Законність нотаріальних актів. *Право і суспільство*. (Index Copernicus International (Республіка Польща), 2021. № 4. С. 28 - 34 - 0,6 друк.арк.

10. -

11. -

12. -

13. -

14. -

15. -

16. -

17. -

18. -

Доцент кафедри цивільного процесу

Вікторія БАРАНКОВА

Затверджено на засіданні кафедри цивільного процесу «   » _____ 2021 року
протокол № ____.